

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. XLIX. Utrùm licentia prædicandi religioso data sub ea conditione, ut ante susceptum subdiaconatus ordinem prædicare casibus actus qui perè fieri possunt, fieri valeant sub conditione. Et ex ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

Ad tertium Respondetur, hic non tractari de spiritualibus, sed de quodam actu exteriori, qui ex se indifferens est: & licet bonus sit ex intentione precipientis, tamen respectu operantis non dirigitur ad honorem sanctissimi Sacramenti, nisi ratione intentionis; quæ cum bona non sit in Judæis, non potest quoad ipsos dici actus honoris & reverentiæ erga sanctissimam Eucharistiam: & per consequens non adest ulla coactio ad violandam legem suam: † veluti quando coguntur ad audiendam prædicationem verbi Dei. Ricciol. *disto lib. 2. cap. 37.*

Similiter quamvis causa matrimonialis sit spiritualis, non tamen in omnibus possunt Judæi sequi leges, & consuetudines Judaicas quoad matrimonia contrahenda: sed canonicis etiam sanctionibus supponi possunt, † veluti quoad polygamiam, quæ olim apud Judæos frequentabatur, & tamen ea consuetudo Judæorum sublata est, etiam quoad ipsos Judæos ex lege Evangelicæ, cui ipsi quoad hoc obedire tenentur: ut notat Thomas Sanch. *de matrim. lib. 7. disput. 80. num. 12. & 14.* † Non possunt igitur Judæi duas simul habere uxores, nisi prima legitime dimissa, dato libello repudii: ut dicitur in *1. nemo Iudæorum 6.* & ibi Bartol. & alii, *Cod. de Iudæis.* † Imò quoad libellum repudii, non licere Judæis uxoribus illud dare post legem Evangelicam, cui in hoc ipso obedire teneri asserunt Doctores gravissimi, veluti Sanch. *de Matrim. lib. 10. disput. 1. num. 9. & lib. 5. disput. 12. n. 1.* Basil. Pont. *de matrim. lib. 7. cap. 50.* Bonac. *de matrim. quest. 2. punct. 11.* Barbof. *ad rubric. F. solut. matrim. 2. part. rubric. num. 10.* ubi alios citat. Gutier. *de matrim. cap. 106. num. 2. & 3.* Covarr. in *epitom. 4. decret. part. 2. cap. 7. §. 4. num. 6. & 7.*

21 Sed tamen Hostiensis in cap. gaudemus, de divor. colum. antepenult. in verb. qui autem, hoc explicat dicens, hoc locum habere si repudium daretur inter Judæos, & divorcium fieret sine justa causa. Et statim ibi in verb. repudiavit, explicat, id est sine causa.

22 Major tamen pars Doctorum existimat licitum esse Judæis aliam uxorem ducere, primâ solemniter repudiata, ut testatur Barbof. plures citans in *d. 1. nemo, Cod. de Iudæis*, & in cap. de infidelibus, n. 3. de consang. & affinit. Farinac. in *fragm. litt. l. num. 652.* & ita practicatur Avenione, ut testatur D. de Laurentiis *decis. Rot. Avenion. 157.* Bertrand. *consil. 132. volum. 6. & consil. 124. volum. 7.* Tusch. in *verb. Iudæis, conclus. 369. num. 2. 14. & 23. & conclus. 371. num. 74.* Vivius *opin. 533. n. 7.* Alexand. *consil. 72. num. 2. volum. 2.* Abb. in *d. cap. de infidelibus*, de consang. & affinit. num. 62. Hostiens. *ibidem*, in *fin. in verb. inter eos.* Joan. Andr. num. 5. Zabarel. num. 4. Butrius num. 9. Alexand. de Nervo num. 10. quos citat Barbof. in *eod. cap. Baiard. ad Clar. in §. fornicatio, num. 37.* Bald. *consil. 428. n. 4. volum. 5.* Menoch. *de arbit. casu 420. num. 94.* Ita ut hæc posterior opinio receptior sit, & in praxi apud nos observata.

Quidquid sit, concludendum est, Judæos recte cogi posse ad procurandum, quod eorum domus tapetibus exornentur tempore dictæ processionis; maxime ut evitetur contemptus & scandalum, cum omnes aliæ domus præter Hebraicas tapetibus ornate sint.

CAPUT XLIX.

Verum licentia prædicandi Religioso data sub ea conditione, ut ante susceptum

diaconatus ordinem prædicare non possit, de jure sit valida. Quibus in casibus actus qui purè fieri possunt, fieri valeant sub conditione. Et ex quibus actus dicatur conditionalis, vel modalis.

S U M M A R I U M.

- 1 Religiosi, ejus licentiam obtinere debeant, ut prædicare possint, sive intra, sive extra suorum ordinum Ecclesias.
- 2 Poena religiosi prædicantis sine Episcopi licentia, qua sit.
- 3 Religiosi sine licentia prædicantibus, non potest de jure Episcopus penam declarare.
- 4 Hodie tamen secus est ex constitutione Gregorii XV.
- 5 Quidquid purè fieri potest, etiam sub conditione fieri potest regulariter: & num. 7.
- 6 Actus legitimi non recipiunt diem & conditionem contra ipsorum naturam, secus si conditio illorum naturæ non repugnet.
- 7 Clerico in sacris nondum constituto, munus prædicandi committi non potest.
- 8 Verba sub conditione quandoque habent vim potius quam conditionis.
- 9 Verba sub conditione aliquando potius significant legem illi datam, quam conditionem.
- 10 Clausula, & non aliter, nec alio modo, non semper facit conditionem.
- 11 Duplex est forma, una substantialis, alia essentialis, quæ non impedit actus perfectiorem.
- 12 Conditio non nocet dum apponitur executioni actus perfecti.
- 13 Substantialia judicii inter religiosos servanda sunt.
- 14 Religiosi, in casibus in quibus appellatio ipsi prohibita est, possunt recurrere ad superiores per viam querelæ.

Constitutum est in Concilio Tridentino sess. 5. de reformat. cap. 2. in regulares, quod cupique ordinis regulares, etiam in Ecclesiis suorum ordinum, prædicare non possint, nisi à suis superioribus de vita & moribus ac scientia examinati, & approbati fuerint; & de eorum licentia, cum qua personaliter coram Episcopis se præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur antequam prædicare incipiant. In Ecclesiis verò quæ suorum ordinum non sunt, ultra licentiam superiorum suorum, etiam Episcopi licentiam habere teneantur, sine qua in Ecclesiis non suorum ordinum nullo modo prædicare possint. Quod Concilii decretum refert, & expone Mirand. in *Manuali prælatorum regul. part. 1. tit. 40. & seq. Hicton. Rodetic. quest. regul. 112. num. 2.* Poth. in *dubii regul. in verb. prædicatores, num. 11.* Quod addit, penam prædicantis absque Episcopi licentia, excommunicationis non latæ, sed ferendæ contentiæ: cap. excommunicamus 13. §. quia vero, de heretic. † Sed illos sic sine Episcopi licentia prædicare non ab Episcopo, sed à suo superiore puniri esse: juxta declarationem Sacræ Congregationis. † Hodie tamen ab Episcopo puniri possunt ex constitutione Gregorii XV. Barbof. in *decis. 24. collect. 637. num. 2.*

Sed in facti contingentiâ dubitatum fuit, an valida esset licentia cuidam regulari à suo superiore ad prædicandum concessa, sub ea conditione, ut in

effectu praedicare non posset, nisi post susceptum diaconatus ordinem: & utrum licentia illa sine causa cognitione, & inaudita parte potuerit à Vicario generali ordinis revocari.

Validam fuisse, nec revocari debuisse talem licentiam existimavi: quia regula generalis est, quidquid potest fieri pure, potest etiam fieri sub conditione, §. *emptio, Institut. de empt. & vendit. §. omnis stipulatio, Instit. de verb. obligat. l. 2. ff. de in diem addit. & notat Dynus in cap. actus, de regul. jur. in 6.*

Et licet actus legitimi non recipiant diem, neque conditionem, l. *actus 78. ff. de reg. jur. & cap. actus 50. eodem in 6.* tamen intelligendum est ut locum habeat, quando dies & conditio est contra naturam ipsorum actuum; scilicet, quando conditio vel dies non est contra substantiam, vel naturam illorum.

Quia tunc procedit illa generalis regula contraria, de qua supra; nempe quod quidquid potest fieri pure, potest etiam fieri sub conditione: ut dicunt Dec. & Cagnol. in d. l. *actus, de regul. jur.* Galgancet. in tract. de condit. & demonstr. part. 2. cap. 1. quaest. 102. num. 1. & 2. Condicio autem illa, quod regularis praedicare non possit, nisi post susceptum diaconatus ordinem, non est contra, sed praeter naturam

actus. Quia licet clerico in sacris non constituto, praedicatoris munus committi possit, ut ex mente Sacrae Congregationis Concilii refert Barbof. in decis. Apostolicis, collect. 592. num. 6. tamen non est inconveniens quod superior regularis, ad quem spectat dare licentiam praedicandi, possit illam suspendere ad certum tempus, vel ad certum casum, cum hoc non repugnet naturae concessionis.

Praeterea verba sub conditione, non semper faciunt conditionem, sed saepe sonant in modum: videlicet quando actus in se perfectus est, eique adjicitur aliquid quod semper respicit tempus ipsius actus iam perfecti: ut notatur in l. 1. Cod. de his quo sub modo leg. vel fidei om. relinq. & declarat Glos. in cap. verum, de condition. apposit. l. ea conditione, Cod. de rescindend. vendit. l. quoniam, & ibi Bald. Cod. de rev. permitt. l. cum vos, Cod. de donat. l. Maria, ff. de manumiss. testam. Unde cum licentia praedicandi sit pure concessa, & illius executio dilata ad tempus quo religiosus diaconatum assumpsit; & verba illa, sub conditione, potius legem datam religioso significant, quam conditionem; & actus approbationis remanet purus, sed ejus executio dilata ad tempus diaconatus, Tiraque. de retract. conventional. §. 2. gloss. 1. num. 76. & bene explicat Joan. Andr. Georg. alle. par. 3. num. 12. & seq. Qui hoc ampliat num. 23. & seq. ut locum habeat, etiam si adjecta fuisset clausula, & non aliter, nec alio modo: quando talis clausula respicit actum perfectum, dicens & duplicem esse formam, unam substantialem, cujus omisso vitiat actum, quia impedit perfectionem actus; aliam vero esse formam effectivalem, quae quamvis requiratur effectiva, tamen illius omisso non vitiat dispositionem; quia respicit actum perfectum, & requiritur ex postfacto: ut ibidem, num. 24. & 25.

Denique, quia etiam si ageretur de actu conditionali, non nocet illius validitati adjectio conditionis, quando talis conditio appositae fuit executioni, & non substantiae actus: quod in casu proposito factum fuit; in quo licentia praedicandi pure data fuit, ita tamen quod effectualiter ante susceptum diaconatus ordinem, facultatem illam exercere nequeat: & probatur in d. l. Maria, ibi: *libertas sub conditione suspensa, ff. de manumiss. testam. Dec. in d. l. actus legitimi, num. 7. ff. de reg. juris.*

Vicarium autem generale, qui non citata parte ad dictam licentiae cassationem processit; non minus nulliter, quam injuste decrevisse constat. Injuste quidem, ob rationes superius deductas: nulliter vero, quia citatio est de jure naturali, & de substantia iudicii: & licet inter religiosos solemnitates iudiciorum non attendantur, tamen substantialia iudicii omnino servanda sunt. Emanuel Roderic. tom. 2. quaest. regul. 3. artic. 1. Et propterea à tali declaratione ne potuit appellari, & ad superiores regulares saltem per viam querelae recurri: ex traditis per Sanch. in precept. decalog. lib. 6. cap. 8. num. 110. ubi dicit quod in casibus in quibus religiosi appellare non possunt, propter constitutiones & regulas sui ordinis; possunt tamen per viam querelae ad superiores recurrere: licet hic recursus non suspendat jurisdictionem Praelati inferioris, donec inhibeatur.

CAPUT L.

Quomodo, & quando minor adversus beneficium resignationem ex causa laesionis in integrum restitui debeat, tam de jure communi, quam ex supremorum Galliae tribunalium decretis: & quomodo probeatur laesio, aut circumventio hoc casu. De resignatione facta in favorem praepositi, aut alterius erga minorem habentis auctoritatem. Vtrum minor restituatur adversus regulam de trienniali. Et de resignatione in favorem, facta coram Legato, in Gallia non recipienda.

SUMMARIVM.

1. Minores habentur pro majoribus in causis beneficiis.
2. Minores & filii familias in causis spiritualibus legitimam habent personam standi in iudicio, etiam si agatur de simplici fundatione Missarum.
3. Minor restituatur adversus resignationem, stante laesione, vel circumventionem.
4. Minor adversus repudiationem hereditatis paterna restituendus est, etiam re non integra.
5. Differentia est inter resignantem beneficium, & repudiantem paternam hereditatem.
6. Titulus successionis hereditariae est lucrativus.
7. Petens restitutionem adversus resignationem beneficii jam adepti, agit de damno vitando.
8. Non datur minori restitutio ad revocanda alienata, si adversus repudiatam extranei hereditatem illam imploret.
9. Minor adversus laesorem feudi restitutionem in integrum restituatur.
10. Quamvis minor habeat in casu speciali legitimam personam standi in iudicio, hoc debet intelligi, ut non minus in integrum restitui possit, si laesus fuerit. Et num. 12.
11. Minor restituatur adversus renunciationem beneficii jam obtinenti, non autem adversus repudiationem obtinendi.
12. Restitutio in integrum facilius in causis spiritualibus concedenda est.

14 Minor